5 noiembrie 2026

Informare referitoare la soluția pronunțată de Secția pentru judecători în materie disciplinară în ședința din data de 5 noiembrie 2026

Prin hotărârea nr. 16J pronunțată la data de 5 noiembrie 2026 Secția pentru judecători în materie disciplinară, cu majoritate, a admis acțiunea disciplinară formulată de Inspecția Judiciară împotriva pârâților Fundătureanu Ioan și Stancu Costin Andrei - judecători în cadrul Curții de Apel Pitești pentru săvârșirea abaterii disciplinare prevăzute de art. 271 lit. s) teza I din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor.

Secția a aplicat față de pârâtul Fundătureanu Ioan sancțiunea disciplinară constând în ”***retrogradarea din gradul profesional de curte de apel în gradul profesional de tribunal***”, iar față de pârâtul Stancu Costin Andrei sancțiunea disciplinară constând în ”***diminuarea indemnizației de încadrare brute lunare cu 10% pe o perioadă de 1 an***”.

Problema de drept analizată a fost ridicată în contextul în care cei doi judecători, soluționând un apel penal, au agravat tratamentul sancționator aplicat inculpatului. La argumentele invocate pentru adoptarea soluției s-a reținut, în mod expres, comportamentul avocaților inculpatului în fața primei instanțe, concretizat în formularea unor cereri de recuzare, sesizarea Inspecției Judiciare și solicitarea administrării unor probe.

Secția a arătat în mod expres că analiza disciplinară s-a concentrat exclusiv asupra următoarelor probleme de drept:

* dacă poate comportamentul profesional al avocatului să constituie un temei pentru agravarea situației penale a persoanei pe care o apără și

* dacă acest lucru reprezintă o simplă eroare de interpretare a legii sau, în contextul cauzei, o încălcare conștientă, macroscopică, flagrantă și nescuzabilă a unor principii fundamentale ale dreptului penal.

Secția a subliniat că nu a analizat dacă majorarea pedepsei era justificată, dacă probele au fost corect apreciate sau dacă soluția penală era legală și temeinică. Aceste aspecte aparțin exclusiv activității jurisdicționale.

Secția a stabilit, în esență, că agravarea situației penale a inculpatului ca urmare a comportamentului personal al avocatului său reprezintă o încălcare intenționată, nelegală și nescuzabilă a legii, acest lucru fiind fundamentat pe două principii elementare ale dreptului penal: principiul legalității sancțiunii penale și principiul caracterului personal al răspunderii penale. Art. 74 alin. (1) lit. f) din Codul penal permite evaluarea conduitei inculpatului în cursul procesului, nu a comportamentului profesional autonom al apărătorului său.

Această distincție este necontroversată în doctrina națională și este confirmată de jurisprudența europeană relevantă. În motivare sunt invocate lucrările de specialitate ale

profesorilor de drept referitoare la legalitatea sancțiunilor de drept penal, caracterul personal al răspunderii penale și, respectiv, autonomia drepturilor procesuale ale avocatului.

La nivel european, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului confirmă principiul legalității pedepsei (art. 7 din CEDO), caracterul personal al răspunderii penale (G.I.E.M. S.R.L. și alții împotriva Italiei, Marea Cameră, 28 iunie 2018, § 251), precum și necesitatea protejării libertății avocatului de a exercita efectiv apărarea (Nikula împotriva Finlandei, 21 martie 2002; Kyprianou împotriva Ciprului, Marea Cameră, 15 decembrie 2005).

Deosebit de relevantă este și jurisprudența Curții Supreme Federale a Germaniei (Bundesgerichtshof, hotărârile din 11 martie 2020, 2 StR 69/19, și 22 mai 2025, 2 StR 93/25), din care rezultă că manifestările avocatului nu pot fi atribuite automat inculpatului, în absența stabilirii unei conduite personale imputabile acestuia.

După cum a reieșit, orientarea jurisprudenței naționale sau europene nu permite agravarea pedepsei penale pentru comportamentul autonom și personal al avocatului.

O asemenea practică ar afecta grav și exercitarea profesiei de avocat, întrucât perspectiva ca formularea unor cereri sau adoptarea unei strategii de apărare să atragă o pedeapsă mai severă pentru client ar produce un efect de descurajare incompatibil cu dreptul fundamental la apărare.

În ceea ce privește invocarea în apărare a posibilității reparării erorii judiciare prin intermediul recursului în casație, motivarea precizează, fără a aduce atingere atributului ÎCCJ de a stabili aria de aplicare a acestei proceduri, că, la o analiză formală, această cale extraordinară de atac nu permitea, în circumstanțele cauzei, examinarea criticii privind utilizarea unui criteriu nelegal de individualizare, câtă vreme pedeapsa fusese stabilită în limitele prevăzute de lege. De altfel, recursul în casație efectiv declarat a vizat alte aspecte, referitoare la încadrarea juridică și limitele pedepsei, și a fost respins de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 410/RC din 2 iunie 2026.

În aceste condiții, Secția a reținut că nu se află în prezența unei simple erori de interpretare a legii, ci a unei încălcări conștiente, flagrante și nescuzabile a unor principii fundamentale ale dreptului penal.

Caracterul elementar și necontroversat al principiilor încălcate, utilizarea explicită a conduitei avocaților pentru agravarea pedepsei, absența oricărei justificări privind imputabilitatea personală a acestei conduite inculpatului, precum și poziția celor doi judecători în procedura disciplinară, care au continuat să susțină posibilitatea folosirii comportamentului personal al avocatului pentru agravarea situației juridice a părții pe care o reprezintă, au fundamentat concluzia existenței relei-credințe.

Încălcarea constatată a fost apreciată ca fiind vădită, de o gravitate macroscopică, incompatibilă cu exigențele elementare ale exercitării funcției judiciare și imposibil de justificat prin existența unei interpretări juridice alternative.

În final, trebuie subliniat că raționamentul juridic al judecătorului rămâne protejat de independența justiției și este supus exclusiv controlului exercitat prin căile de atac prevăzute de lege, nu controlului disciplinar.

Excepțiile de la acest principiu sunt strict delimitate de jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene (Comisia împotriva Poloniei, C-791/19, punctele 137–140) și a Curții Europene a Drepturilor Omului (Ovcharenko și Kolos împotriva Ucrainei, § 104; Bădescu și altele împotriva României, § 140), care permit angajarea răspunderii numai în situații cu totul excepționale, precum încălcările deliberate, cu rea-credință, ale legii sau conduitele deosebit de grave și nescuzabile.

Protejarea raționamentului judiciar de bună-credință, chiar imperfect, constituie regula absolut necesară independenței justiției. Răspunderea disciplinară pentru încălcări conștiente și flagrante ale legii rămâne o excepție, supusă unor condiții deosebit de stricte.

Hotărârea pronunțată de Secția pentru judecători în materie disciplinară nu este definitivă, putând fi atacată cu recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție-Completul de 5 judecători în termen de 15 zile de la comunicare.

Secția pentru judecători în materie disciplinară din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii